

คู่มือ

การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของอาจารย์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

คำนำ

ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ บัญญัติว่า “ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด” ประกอบกับการประกันคุณภาพในมาตรฐานที่ ๖ มาตรฐานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนตัวบ่งชี้ที่ ๖.๕ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ และ ก.พ.ร.ได้กำหนดกรอบการประเมินการปฏิบัติงานราชการของสถาบันอุดมศึกษาในตัวชี้วัดที่ ๗ ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ (Professional Ethics) ของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น สภามหาวิทยาลัยนเรศวรจึงได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวรขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวปฏิบัติสำหรับคณาจารย์ทุกท่าน

อนึ่งในการประกอบอาชีพทุกอาชีพย่อมมีจรรยาบรรณของตนเอง จรรยาบรรณนั้นจะบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ตาม แต่ก็เป็นสิ่งที่ยึดถือว่าเป็นความดีงามที่คนในอาชีพนั้นๆ พึงปฏิบัติตาม หากผู้ใดละเมิดก็อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ตนเอง หมู่คณะ และส่วนรวมได้ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานทุกสาขาอาชีพ ซึ่งนอกจากจะมีความรู้ ความสามารถในสาขาของตนแล้ว ยังต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพของตนด้วย ทั้งข้อที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ จึงจะประพฤติตนให้เป็นที่ยอมรับ ยกย่องในศักดิ์ศรีและความสามารถ ซึ่งจะนำมาสู่เกียรติภูมิ ศักดิ์ศรีและเป็นแบบอย่างให้กับนิสิต/สังคมต่อไป จึงหวังว่าคู่มือนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ทุกท่าน

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนทล สงวนเสริมศรี)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยนเรศวร
ว่าด้วย จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ พ.ศ.๒๕๔๙

โดยที่เห็นเป็นการสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยนเรศวร ว่าด้วย จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์เพื่อส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ชื่อเสียง มารยาทอันดีงาม ตลอดจนความประพฤติอันเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อศิษย์และบุคคล ทั่วไป

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ.๒๕๓๓ โดยมติสภามหาวิทยาลัยนเรศวร ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒๔(๓)/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๙ จึงออกข้อบังคับไว้ดังนี้

ข้อที่ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยนเรศวร ว่าด้วย จรรยาบรรณวิชาชีพ อาจารย์ พ.ศ.๒๕๔๙”

ข้อที่ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อที่ ๓ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายถึง มหาวิทยาลัยนเรศวร

“อาจารย์” หมายถึง คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย

และให้หมายความรวมถึงพนักงานสายวิชาการของมหาวิทยาลัยด้วย

ข้อที่ ๔ จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ มีดังนี้

(๑) อาจารย์พึงดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป ทั้งด้านส่วนตัวและการทำงาน

(๒) อาจารย์พึงสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจ และปฏิบัติต่อศิษย์อย่างมีเมตตาและเป็นธรรม

(๓) อาจารย์พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์สุจริต

(๔) อาจารย์พึงปฏิบัติหน้าที่โดยมีเสรีภาพทางวิชาการ ไม่ถูกครอบงำด้วยอิทธิพลหรือผลประโยชน์ใด

(๕) อาจารย์พึงหมั่นศึกษา ค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

(๖) อาจารย์พึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน

(๗) อาจารย์พึงปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานเยี่ยงกัลยาณมิตร ช่วยเหลือ ส่งเสริม และเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์

(๘) อาจารย์พึงสร้างและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ

(๙) อาจารย์พึงปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ

ข้อที่ ๕ ให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร รักษาการตามข้อบังคับนี้
เพื่อการนี้ให้มีอำนาจออกประกาศมหาวิทยาลัยได้ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับ
การปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดและให้ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คุณหญิงไชศรี ศรีอรุณ)

นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร

ความหมายของจรรยาบรรณ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของจรรยาบรรณ (Code of Conduct) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอาชีพกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้

คำที่มีความหมายเชื่อมโยงถึงจรรยาบรรณ

จริยธรรม (Ethics) หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎ ศีลธรรม หลักเกณฑ์ หรือกฎที่สังคมใช้ตัดสินว่าการกระทำเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ควรปฏิบัติ และการกระทำใดเป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ

คุณธรรม (Virtue) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนในกรอบที่ดีงาม และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ถูกต้องและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักธรรมและคำสอนของศาสนา สามารถจำแนกความถูกผิดได้ สามารถอบรมสั่งสอนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามมาตรฐานของพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีสติสัมปชัญญะ มีความรับผิดชอบชีวิต ตามทำนองคลองธรรม มีอุปนิสัยความตั้งใจและเจตนาที่ดีงาม

กฎหมาย (Law) หมายถึง กฎที่สถาบัน หรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐตราขึ้น หรือที่เกิดขึ้นจากจารีตประเพณีอันเป็นที่ยอมรับนับถือ เพื่อใช้ในการบริหารประเทศ เพื่อให้บุคคลใช้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล หรือระหว่างรัฐกับบุคคล

ศีลธรรม (Morals) หมายถึง ความประพฤติที่ดีสำหรับบุคคล
พึงปฏิบัติ

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจรรยาบรรณกับกฎหมาย

กฎหมาย	จรรยาบรรณ
๑. เป็นการควบคุมจากภายนอก	๑. เป็นการควบคุมจากภายใน
๒. เป็นข้อบังคับจากรัฐ	๒. เป็นการสมัครใจทำเองด้วยจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในการกระทำที่ ถูกต้อง
๓. เป็นข้อบังคับขั้นต่ำของสังคม	๓. เป็นอุดมคติที่สูงกว่ากฎหมาย
๔. เป็นสิ่งที่จะต้องมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามสภาพบังคับ	๔. ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
๕. เป็นสิ่งที่คิดขึ้นได้ภายหลัง การกระทำผิด	๕. เป็นสิ่งที่คิดขึ้นเพื่อป้องกันการ การกระทำผิด

ความสำคัญของจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณมีคุณค่าเป็นพิเศษต่อตนเองและส่วนรวม ดังนี้

๑. ความสำคัญต่อตนเอง ทำให้บุคคลมีความประพฤติที่ดีงาม มี
ระเบียบวินัย มีน้ำใจเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๒. ความสำคัญต่อส่วนรวมทำให้เกิดเจตคติที่ดี มีความรับผิดชอบ
ต่อส่วนรวม สังคมมีระเบียบ มีน้ำใจเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน คนในสังคม
อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งชีวิตครอบครัวและการทำงาน สังคมพ้นจากการ
กดขี่ข่มเหงรังแกกัน พ้นจากภัยพิบัติ มีความเจริญพร้อมทั้งด้านวัตถุและ
จิตใจ สังคมเป็นปกติสุขและร่มเย็น มีความสงบเรียบร้อยน่าอยู่ น่าทำงาน

แนวปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร

๑. อาจารย์พึงดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป
ทั้งด้านส่วนตัวและการทำงาน

● แนวปฏิบัติ

๑. รักและศรัทธาต่อวิชาชีพอาจารย์
๒. พุดจาสุภาพและสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับศิษย์
และสังคม
๓. กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตามจารีตประเพณีอันดีงาม

๒. อาจารย์พึงสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจ และปฏิบัติต่อศิษย์อย่างมีเมตตา
และเป็นธรรม

● แนวปฏิบัติ

๑. เตรียมการสอนและมีความมุ่งมั่นในการสอน
๒. ให้ความเป็นกันเอง ช่วยเหลือและส่งเสริมให้กำลังใจศิษย์
๓. ให้ความเมตตาและเป็นธรรมกับศิษย์

๓. อาจารย์พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์สุจริต

● แนวปฏิบัติ

๑. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
๓. ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต

๔. อาจารย์พึงปฏิบัติหน้าที่โดยมีเสรีภาพทางวิชาการ ไม่ถูกครอบงำด้วย อิทธิพลหรือผลประโยชน์ใด

● แนวปฏิบัติ

๑. เสนอผลงานหรือให้ความเห็นทางวิชาการตามความเป็นจริงที่ค้นพบ
๒. ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้าง หรือผลประโยชน์อันมิควร จากศิษย์
๓. ไม่ใช้ศิษย์เป็นเครื่องมือหาผลประโยชน์ให้กับตนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณี

๕. อาจารย์พึงหมั่นศึกษา ค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

● แนวปฏิบัติ

๑. ใส่ใจศึกษาค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาชีพอยู่เสมอ

๒. ศึกษาหาความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี
๓. นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน

๖. อาจารย์พึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน

● แนวปฏิบัติ

๑. ผลงานที่ทำร่วมกันหลายคน ต้องแยกและระบุสัดส่วนของแต่ละคนที่ปฏิบัติร่วมกัน
๒. เมื่อนำผลงานของคนอื่นมาใช้ประกอบการจัดทำผลงานของตน ต้องให้เกียรติเจ้าของผลงานโดยการอ้างอิง

๗. อาจารย์พึงปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานเยี่ยงกัลยาณมิตร ช่วยเหลือ ส่งเสริม และเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์

● แนวปฏิบัติ

๑. ให้ความร่วมมือ แนะนำ ปรีกษา แก่เพื่อนคณาจารย์ ตามโอกาสอันควร
๒. ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลและเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ ต่อกันและกัน
๓. ร่วมมือกันเพื่อพัฒนาหน่วยงานของตนเอง

๘. อาจารย์พึงสร้างและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ

● แนวปฏิบัติ

๑. เห็นความสำคัญและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน
๒. ยกย่องชื่นชมเพื่อนร่วมงานที่ได้รับความก้าวหน้าและหรือประสบความสำเร็จ
๓. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

๙. อาจารย์พึงปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ

● แนวปฏิบัติ

๑. ให้ความร่วมมือ แนะนำ ปรีกษา แก่ผู้อื่นตามโอกาสอันควร
๒. รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม
๓. ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานอธิการบดี กองกลาง งานสภาอาจารย์ โทร.๑๒๒๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๕๕๒๖-๑๐๔๓

ที่ ศธ.๐๕๒๗.๐๑.๐๑(๕)/๒๓๘ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙

เรื่อง คู่มือปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เรียน อธิการบดี

ตามที่สภามหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ออกข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ พ.ศ.๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เพื่อส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ชื่อเสียง มารยาทอันดี ตลอดจนความประพฤติอันเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ และบุคคล ทั่วไป นั้น

มหาวิทยาลัยนเรศวร มอบให้สภาอาจารย์จัดทำคู่มือการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ขึ้นเพื่อให้คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยไว้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป บัดนี้ ได้จัดทำเอกสารเรียบร้อยแล้วตามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งคณะต่างๆ เพื่อให้คณาจารย์ทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

เกษม วัฒนชัย
อธิการบดี

๒๕/๗/๔๙

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทรศิลา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทรศิลา)

ประธานสภาอาจารย์

เสนอที่ประชุม คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย

ครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙

- มีมติ
๑. เห็นชอบคู่มือปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร ตามที่เสนอ
  ๒. มอบทุกคนะ/วิทยาลัย แจ้งให้คณาจารย์ในสังกัดได้ทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

(รองศาสตราจารย์กมล การกุศล)

กรรมการและเลขานุการ

